



## CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

### ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Inga Ciobanu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Inga Ciobanu și cererea de apel declarată de către Societatea cu Răspundere Limitată „Impex Businesscom” și s-a menținut hotărârea din 11 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

*(Dosarul Nr.2ra-829/23  
Nr. PIGD 2-20066199-01-2ra-12062023)*

Recurs declarat până la 01 septembrie 2023, temeiurile nu se încadrează în art.432 alin.(2)-(4) din Codul de procedură civilă. Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Au examinat anterior cauza judecătorei:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Roman Pascari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iurie Cotruță, Ion Țurcan, Liuba Pruteanu)

12 martie 2025

*Textul corespunde originalului*

**Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de către Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din  
Stela Procopciuc, *Președinte*,  
Oxana Parfeni  
Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

**ÎN FAPT**

1. La 15 iunie 2020, Inga Ciobanu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva S.R.L. „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material și moral.

2. În motivarea acțiunii a indicat că la data de 18 mai 2018, aproximativ la ora 10:00, pe teritoriul șantierului S.R.L. „Impex Businesscom”, situat în mun. Chișinău, bd. XXXXX nr.XX, Nicolae Ciobanu, soțul său, angajat în calitate de dulgher la compania menționată anterior, în timpul efectuării lucrărilor, a căzut de pe clădirea nefinisată, iar în rezultat, la data de XX iunie XXXX a decedat.

3. A precizat că după acest eveniment, administrația S.R.L. „Impex Businesscom”, fiind obligată să notifice imediat la Inspekția muncii orice accident de muncă soldat cu decesul salariatului, nu a efectuat acest lucru. Din contra, ultimii nici nu s-au interesat de soțul său, Nicolae Ciobanu, el fiind abordat ca un bun, a cărui deces nimic nu contează pentru ei.

4. A relevat că din acest motiv, la data de 20 noiembrie 2018 s-a adresat la acest organ cu solicitarea de a investiga cazul, care prin răspunsul din 21 decembrie 2018, a refuzat să întreprindă orice acțiuni de investigare a cazului.

5. A comunicat că a fost nevoită să se adreseze repetat la 04 februarie 2019 cu o nouă cerere, în urma căreia, Inspekția Muncii a efectuat un control la S.R.L. „Impex Businesscom” și a constatat în temeiul procesului-verbal de control nr. ISM-2019-PVA-09 că vinovat de producerea accidentului de muncă se face S.R.L. „Impex Businesscom”, deoarece dirigintele de șantier nu a verificat modalitatea de efectuare a lucrărilor.

6. A accentuat că pornind de la constatările Inspekției Muncii, se atestă că S.R.L. „Impex Businesscom” se face vinovată de producerea accidentului de muncă, a decesului lui Nicolae Ciobanu și este responsabilă pentru a recupera prejudiciul cauzat.

7. A subliniat că în legătură cu survenirea decesului soțului său, la 05 iunie 2018 Procuratura Chișinău, sect. Botanica a inițiat o cauză penală care până în ziua adresării cu prezenta acțiune era la faza de urmărire penală și aproape 2 ani de la data decesului soțului, justiția bate pasul pe loc, motiv din care a subliniat că este nevoită să se adreseze în instanța de judecată de drept comun pentru a-i proteja drepturile.

8. În același context, a menționat că salariul mediu lunar a lui Nicolae Ciobanu a fost de 3400,00 de lei, în ziua decesului lui Nicolae Ciobanu care a survenit la data de 01 iunie 2018 – avea vârsta de 32 ani 6 luni și 19 zile, iar până la vârsta de 62 de ani (vârsta de pensionare) mai avea 29 ani 5 luni și 11 zile.

9. Cu trimitere la prevederile art.18 alin.(2) din Legea securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, reclamanta a susținut că indemnizația unică în caz de deces urmează să fie calculată în modul următor: 3400,00 de lei x 353 de luni + 113,33 lei x 11 zile = 1 201 446,66 de lei. Astfel, a considerat reclamanta că suma indemnizației unice care urmează să fie achitată este de 1 201 446,66 de lei.

10. A mai notat reclamanta că administrația S.R.L. „Impex Businesscom” a refuzat să îi achite orice sume de bani, iar această atitudine față de dânsa și față de soțul ei decedat și toate persoanele care lucrează cu încălcarea gravă a securității muncii, economia pe care o realizează în urma nerespectării normelor de securitate în muncă denotă lipsa de oricare compasiune și pericolozitatea factorilor de decizie a S.R.L. „Impex Businesscom”.

11. A relatat că după decesul soțului, a rămas singură cu 2 copii minori: XXXX XXXXX, copilul comun cu Nicolae Ciobanu și XXX XXXX. Iar dat fiind faptul că situația materială era foarte rea, soțul lucra în Moldova la construcție, în calitate de dulgher, iar reclamanta a fost plecată la muncă peste hotarele țării pentru a putea asigura un trai decent copiilor.

12. A subliniat că ambii copii erau considerați de Nicolae Ciobanu ca fiind ai lui, ambii copii erau atașați de el ca fiind tatăl lor, iar în urma decesului soțului, a fost nevoită să revină acasă, rămânând fără lucru și fără bani.

13. A accentuat că nu poate reda durerea pe care o simte după pierderea soțului, iar acest eveniment cumplit, i-a înrăutățit și starea sa de sănătate, simțul de pustietate după pierderea persoanei dragi, crizei financiare determinată de decesul lui, precum și de atitudinea de nepăsare a administrației S.R.L. „Impex Businesscom”.

14. A remarcat reclamanta că până la decesul soțului, cât și la moment înaintări prezentei acțiunii, locuia în chirie cu familia, iar din lipsa banilor, proprietarul casei închiriate i-a avertizat despre necesitatea eliberării bunului în legătură cu acumularea datoriei de plată a chiriei.

15. Drept urmare, reclamanta prin acțiunea înaintată a solicitat încasarea din contul S.R.L. „Impex Businesscom” suma de 1 201 446,66 de lei în calitate de indemnizație unică de deces și suma în mărime de 500 000,00 de lei cu titlu de prejudiciul moral.

16. Ulterior, în cadrul examinării cauzei, reclamanta a înaintat o cerere cu privire la concretizarea pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat încasarea în mod solidar din contul S.R.L. „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă indemnizația unică de deces în mărime de 1 201 446,66 de lei, dobânda de

întârziere pentru perioada 02 iunie 2018 – 02 decembrie 2021 în mărime de 587 833,29 de lei, încasarea de la S.R.L. „Impex Businesscom” suma prejudiciului moral în mărime de 500 000,00 de lei și încasarea de la Alexandru Creangă suma prejudiciului moral în mărime de 500 000,00 de lei, cu încasarea cheltuielilor de judecată.

#### POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 11 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Ciobanu Inga către S.R.L. „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă cu privire la încasarea în mod solidar prejudiciul material pentru indemnizația unică de deces. S-a încasat în beneficiul lui Ciobanu Inga din contul S.R.L. „Impex Businesscom” suma de 845 858,27 de lei, inclusiv cu titlu de indemnizație unică de deces suma de 593 947,62 de lei, dobânzi de întârziere pentru perioada 29 noiembrie 2019 – 02 decembrie 2021 în mărime de 151 910,65 de lei și prejudiciul moral în mărime de 100 000,00 de lei. În rest, acțiunea s-a respins, ca neîntemeiată. S-a încasat din contul S.R.L. „Impex Businesscom” în folosul statului suma de 22 475,75 de lei, cu titlu de taxă de stat (f.d. 225; 228/246, vol.I).

#### EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 18 iulie 2022, Inga Ciobanu a declarat apel preliminar împotriva hotărârii din 11 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, însă fără a indica motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază cererea de apel (f.d.248, vol.I)

19. La 08 august 2022, S.R.L. „Impex Businesscom” a declarat apel preliminar împotriva hotărârii din 11 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, însă fără a indica motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază cererea de apel (f.d.249/250, vol.I).

20. Prin încheierea din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Inga Ciobanu și cererii de apel depusă de S.R.L. „Impex Businesscom” împotriva hotărârii din 11 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, oferind apelanților un termen rezonabil de 15 zile din data recepționării prezentei încheieri, pentru a depune, prin intermediul biroului de audiență al Curții de Apel Chișinău, de către Inga Ciobanu a cererii de apel motivate, iar de către S.R.L. „Impex Businesscom” a cererii de apel motivate și a bonului de plată a taxei de stat în cuantum de 19 107,00 de lei (f.d.4/7, vol.II).

21. La 03 noiembrie 2022, S.R.L. „Impex Businesscom” a înlăturat neajunsurile stabilite prin încheierea din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, și a depus motivarea apelului, prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii din 11 iulie 2022 a Judecătoriei sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri judecătorești de respingere a acțiunii în mod integral (f.d.9/15, vol.II).

22. La 01 decembrie 2022, avocatul Dorin Bondarencu, acționând în numele și interesele lui Inga Ciobanu a înlăturat neajunsurile stabilite prin încheierea din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a depus apelul motivat, prin care a solicitat să fie admis apelul, casată parțial hotărârea primei instanțe în partea ce ține de admiterea parțială a pretențiilor și în această parte să pronunțe o hotărâre nouă prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de Inga Ciobanu și anume să fie dispusă încasarea în mod solidar de la S.R.L. „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă în beneficiul lui Inga Ciobanu, cu titlu de prejudiciul material cauzat și anume indemnizația unică de deces în mărime de 1 201 446,66 de lei, dobânda de întârziere pentru perioada 02 iunie 2018 – 02 decembrie 2021 în mărime de 587 833,29 de lei, încasarea de la S.R.L. „Impex Businesscom” suma în mărime de 500 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și încasarea de la Alexandru Creangă suma în mărime de 500 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral (f.d.34/36, vol.II).

#### POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

23. Prin decizia din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Inga Ciobanu și cererea de apel declarată de către S.R.L. „Impex Businesscom” și s-a menținut hotărârea din 11 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 83; 84/100, vol.II).

24. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând art. 9 alin.(2) lit.d, e) art.10 alin.(2) lit.e), art. 196, art. 224, art. 225 alin.(1), (2) și (8), art. 329 din Codul muncii, prevederile art. 9, art.10 alin. (1) și (2) art. 18 alin. (2) ale Legii securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, precum și prevederile punctelor 9 și 10 al Regulamentului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, în coraport cu criticele formulate în cererea de apel și materialul probator, a concluzionat că indemnizația unică se plătește persoanelor care au dreptul la aceasta de către unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, în modul stabilit de Guvern.

25. Subsecvent, instanța de apel a reținut că în rezultatul cercetării de către Inspectoratul de Stat al Muncii a accidentului de muncă produs la data de 18 mai 2018, organul respectiv a constatat că persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative din domeniul muncii sunt: Alexandru Creangă, diriginte de șantier, angajat al S.R.L. „Impex Businesscom”, care insuficient a controlat respectarea cerințelor de securitate de către lucrători la efectuarea lucrărilor de montare a cofrajului, încălcând pct.11 din Instrucțiunea de îndatoriri funcționale în domeniul securității și sănătății în muncă a dirigintelui de șantier și Nicolae Ciobanu, dulgher al S.R.L. „Impex Businesscom”, care a început lucrul fără a-și organiza locul de muncă – dotarea locului de muncă cu îngrădire de protecție, încălcând pct. 16, 19, 20 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru dulgher (f.d.136-139).

26. În acest sens, instanța de apel a notat că potrivit pct.9 al procesului verbal de cercetare a accidentului de muncă din 14 martie 2019, întocmit de Inspectoratul de Stat al Muncii, conducătorul S.R.L. „Impex Businesscom” a fost declarat responsabil de realizarea măsurilor de lichidare a cauzelor de producere a accidentului și de prevenire a unor evenimente similare (f.d.136-139).

27. Astfel, la caz, instanța de apel a reținut că circumstanțele enunțate în procesul verbal de cercetare a accidentului de muncă din 14 martie 2019, întocmit de Inspectoratul de Stat al Muncii confirmă lipsa oricăror măsuri de securitate întreprinse de către angajator pentru a asigura securitatea salariaților aflați la locul de muncă în timpul efectuării lucrărilor pe șantier.

28. În continuare, instanța de apel a ținut să noteze că S.R.L. „Impex Businesscom”, fiind constatat vinovat pentru accidentul de muncă cu survenirea decesului angajatului Nicolae Ciobanu, urmează să suporte răspundere și să reparare prejudiciul cauzat cu vinovăție.

29. În această ordine de idei, instanța de apel a relevat că potrivit pct. 6 al Regulamentului menționat mai sus și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, în cazul când decesul angajatului a survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, primesc indemnizația unică în părți egale persoanele care, în conformitate cu legislația în vigoare, beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului cauzat. Dacă persoanele menționate în prima parte a acestui punct nu există, indemnizația unică se plătește în părți egale soției (soțului), copiilor și părinților decedatului (decedatei), indiferent de vârstă, capacitatea lor de muncă și de alte condiții.

30. Astfel, la caz, instanța de apel a reținut că reclamanta Inga Ciobanu este soția defunctului, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie care probează faptul înregistrării căsătoriei la 14 iunie 2016 (f.d.204).

31. În continuarea, instanța de apel analizând prevederile art.1419 alin.(1) lit.c) din Codul civil (în vigoare la data producerii faptului juridic), în coraport cu pretențiile înaintate de reclamantă/apelantă în acțiune a conchis că Inga Ciobanu este în drept și poate pretinde la încasarea indemnizației pentru deces.

32. Or, în conformitate cu art. 18 alin.(2) din Legea securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, salariul mediu anual se înmulțește la numărul anilor compleți pe care Nicolae Ciobanu nu i-a trăit pînă la vârsta de 62 de ani, și anume - 29 ani.

33. Astfel, având în vedere că Ciobanu Nicolae pînă la vârsta de 62 de ani, nu a trăit 29 ani, instanța de apel a conchis că indemnizația unică se va calcula după următoarea formulă: 40961,90 de lei (salariul mediu anual) x 29 (anii neîmpliniți pînă la plafonul de vîrstă de pensie de 62 de ani) constituie 1 187 895,24 de lei.

34. Totodată, instanța de apel a menționat că se va lua în considerație și faptul că potrivit procesului verbal de cercetare a accidentului de muncă din 14 martie 2019, întocmit de Inspectoratul de Stat al Muncii, persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative din domeniul muncii sunt atât angajatorul, cât și salariatul. Iar, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 1606-1613 din 10 noiembrie 2021, în concluzii la pct.3 este indicat că de către angajatul S.R.L. „Impex Businesscom”, cet. Ciobanu Nicolae, a.n.1985 nu s-au respectat prevederile Legii nr.186 din 10 iulie 2008 privind securitatea și sănătatea în muncă și anume art.20 lit.c).

35. În aceste circumstanțe, instanța de apel a notat că se va lua în considerare prevederile art.18 alin.(4) din Legea securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, dar și pct.15 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.513 din 11 august 1993, care prevede expres că: Dacă decesul lucrătorului a survenit în urma unui accident de muncă nu numai din vina unității ci și a accidentatului, se aplică răspunderea mixtă conform legii și mărimea indemnizației unice se reduce în dependență de gradul de vinovăție a accidentatului.

36. Așadar, instanța de apel ținând cont de faptul că vinovați de producerea accidentului de muncă se fac atât angajatorul, cât și salariatul, se aplică răspunderea mixtă, a constat că instanța de fond întemeiat a redus mărimea indemnizației unice cu 50 %, fiind calculată în felul următor: 1 187 895,24 de lei x 50 % ceea ce constituie 593 947,62 de lei.

37. Astfel, la caz, instanța de apel a constatat că instanța de fond întemeiat a încasat în beneficiul lui Ciobanu Inga din contul S.R.L. „Impex Businesscom” cu titlu de indemnizație unică de deces suma de 593 947,62 de lei, urmare a accidentului de muncă.

38. Cu referire la cerința reclamantei/apelante Inga Ciobanu privind încasarea din contul S.R.L. „Impex Businesscom” dobânda de întârziere pentru perioada 02 iunie 2018 – 02 decembrie 2021 în mărime de 587 833,29 de lei, instanța de apel analizând prevederile art. 617 alin.(1), art. 619 din Codul civil a conchis că instanța de fond întemeiat a admis parțial cerința reclamantei în această parte, deoarece perioada pentru care urmează a fi calculată dobânda de întârziere începe nu cu 02 iunie 2018, după cum a indicat reclamanta, dar din data de 28 noiembrie 2019, dată la care soția defunctului, Inga Ciobanu s-a adresat către S.R.L. „Impex Businesscom” cu o cerere, prin care a solicitat achitarea indemnizației unice pentru decesul lui Nicolae Ciobanu urmare a accidentului de muncă mortal suferit în calitate de salariat al S.R.L. „Impex Businesscom”, în mărime de 1 201 446,66 de lei (f.d.19).

39. Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond întemeiat a încasat în beneficiul lui Inga Ciobanu din contul S.R.L. „Impex Businesscom” dobânzi de întârziere pentru perioada 29 noiembrie 2019 – 02

decembrie 2021 în mărime de 151 910,65 de lei, reieșind din suma indemnizației încasate.

40. Cu referire la cerința reclamantei/apelantei Inga Ciobanu privind încasarea prejudiciul moral, instanța de apel analizând art. 1422 alin. (1) și alin. (2), art.1423 din Codul civil (în vigoare la data producerii faptului juridic), precum și evaluând caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de reclamanta Inga Ciobanu care și-a pierdut soțul în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu, iar minorul XXX XXXX (f.d.14, vol.I), fiul defunctului, a fost lipsit de tată, ceea ce constituie o suferință irecuperabilă, a conchis că instanța de fond întemeiat a încasat suma de 100 000,00 de lei pentru repararea daunei morale, care în opinia instanței de apel o satisfacție echitabilă persoanei vătămate, fiind în relație de proporționalitate cu gravitatea suferințelor psihice suportate, iar suma solicitată de către reclamanta/apelantă Inga Ciobanu în mărime de 500 000,00 de lei, o consideră excesivă, iar instanța de fond întemeiat a admis parțial, acțiunea în această parte. Or, pretențiile reclamantei/apelante ne fiind întemeiate, iar instanța de fond în mod legal le-a respins.

41. În continuare, instanța de apel a conchis de a respinge cerința apelantei S.R.L. „Impex Businesscom” privind încasarea solidară a sumelor pretinse și din contul dirigintelui de șantier Alexandru Creangă, deoarece din interpretarea corectă a prevederilor articolelor art.530, art.531 din Codul civil, rezultă expres răspunderea angajatorului pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă, nu și a altor angajați.

42. De asemenea, a considerat instanța de apel că este neîntemeiat și argumentul apelantei/pârâte S.R.L. „Impex Businesscom”, precum că pe accidentul de muncă a fost intentată și o cauză penală, unde în calitate de învinuți au fost recunoscuți Al. Creangă și E. Maleca, fostul administrator al S.R.L. „Impex Businesscom”. Or, comiterea faptei ilegale prevăzute de legea penală, cauzatoare de prejudicii, atrage răspunderea conform legislației penale a făptuitorilor, însă, acest fapt nu absolvă angajatorul de răspunderea civilă față de salariații săi în situația în care s-a constatat neexercitarea corespunzătoare a obligației de asigurare a securității la locul de muncă, fapt expus prin procesul-verbal cu privire la cercetarea la fața accidentului de muncă întocmit la data de 14 martie 2018 de Inspectoratul de Stat al Muncii.

43. Subsecvent, instanța de apel a respins și afirmația apelantei/pârât S.R.L. „Impex Businesscom” precum că reclamanta Inga Ciobanu era formal căsătorită cu Nicolae Ciobanu, însă nu locuia cu decedatul prin urmare nu era în drept să înainteze acțiune în judecată. Or, potrivit certificatului de căsătorie existent la dosar, Inga Ciobanu și Nicolae Ciobanu au înregistrat căsătoria la 14 iunie 2016 (f.d.204), iar probe că această căsătorie a fost desfăcută instanței de judecată nu i-au fost prezentate.

44. În continuare cu referire la cererea cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel analizând prevederile art.82, art.85 alin.(1) lit.a), art. 94 alin. (1) și art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

și având în vedere că s-au admis parțial pretențiile patrimoniale, a conchis că instanța de fond întemeiat a dispus încasarea din contul S.R.L. „Impex Businesscom” în folosul statului suma de 22 475,75 de lei cu titlu de taxă de stat.

45. Drept urmare, instanța de apel a reținut că apelanții Inga Ciobanu și S.R.L. „Impex Businesscom” nu au invocat nici un argument plauzibil în vederea justificării ilegalității hotărârii instanței de fond, iar argumentele înserate în cererile de apel sânt similare celor examinate de instanța ierarhic inferioară.

46. În această ordine de idei, instanța de apel verificând și analizând afirmațiile apelanților sub aspectul legalității și temeiniciei soluției instanței de fond, constată că argumentele apelului nu și-au găsit confirmare în instanța de apel, fapt din care rezultă că instanța de fond, în corespundere cu exigențele stabilite de art. 6 al Convenției Europene, a pronunțat o hotărâre motivată și întemeiată.

47. Suplimentar la cele relatate, instanța de apel a reiterat că, în conformitate cu prevederile art.386 alin.(2) din Codul de procedură civilă , o hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

#### EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

48. La 25 mai 2023, Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii cererii de apel declarate de Inga Ciobanu, precum și casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale a pretențiilor în partea ce ține de respingerea acțiunii depuse Inga Ciobanu și în această parte să fie pronunțată o hotărâre nouă prin care fie admisă integral acțiunea depusă de Inga Ciobanu și anume să fie dispusă încasarea în mod solidar de la S.R.L. „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă în beneficiul lui Inga Ciobanu, cu titlu de prejudiciul material cauzat și anume indemnizația unică de deces în mărime de 1 201 446,66 de lei, dobânda de întârziere pentru perioada 02 iunie 2018 – 02 decembrie 2021 în mărime de 587 833,29 de lei, încasarea de la S.R.L. „Impex Businesscom” suma în mărime de 500 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și încasarea de la Alexandru Creangă suma în mărime de 500 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral (f.d.106/110, vol.II).

48.1. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță cât și instanța de apel, suplimentar invocându-se că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au dat o argumentare clară în privința unei probe (raportul de expertiză judiciară nr.1606 - 1613 din 10 noiembrie 2021) au diminuat nejustificat cuantumul despăgubirii prevăzută de lege (atribuind doar 50% din suma cuvenită), ceea, ce în temeiul art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

48.2. Subsecvent, a susținut că dacă la baza hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare era pus raportul de expertiză judiciară nr.1606 - 1613 din 10 noiembrie 2021, urma să fie încasat în cuantum deplin despăgubirea prevăzută de art.18 alin. (2) din Legea nr. 186/2008 privind securitatea și sănătatea în muncă.

48.3. A mai menționat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au dat o apreciere eronată circumstanțelor ce se referă la prejudiciul moral, privind încasarea dobânzii de întârziere, diminuând esențial cuantumul sumelor solicitate.

49. La 13 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimaților S.R.L. „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă, copia recursului declarat de către Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Bondarencu, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.114, vol.II).

50. Corespondența expediată în adresa intimaților S.R.L. „Impex Businesscom” și Alexandru Creangă a fost returnată de către oficiul poștal în adresa Curții Supreme de Justiție cu mențiunea factorului poștal „nereclamat” și „plecat” (158/161, vol.II).

#### LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

51. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

52. Recursul declarat de către Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarencu, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

53. Art. 434 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

54. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

55. Art.432 alin.(3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului reglementează că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

56. Art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementează că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

57. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

#### MOTIVAREA INSTANȚEI

58. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 21 martie 2023 (f.d.83, vol.II).

59. Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.4184 (f.d.102, vol.II), la 05 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților, prin intermediul oficiului poștal, cât și prin intermediul poștei electronice, copia deciziei integrale din 21 martie 2023 a instanței de apel, fapt confirmat prin scrisoare de expediere a actului judecătoresc cât și prin extrasul din poșta electronică anexate la materialele cauzei (f.d.101/102, vol.II).

60. Astfel, recursul declarat de către Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco, la 25 mai 2023, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, se consideră depus în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.53).

61. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă

motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

62. În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

63. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

64. Din analiza recursului declarat rezultă că, Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco, a invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 25 mai 2023.

65. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (*a se vedea pct.56*), nu a depistat.

66. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție verificând din oficiu, existența altor circumstanțelor expuse în art.432 alin.(3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor (*a se vedea pct.55*), nu le-a stabilit.

67. În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

68. Dezacordul recurenteii cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

69. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

70. În speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

71. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

72. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

73. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de către Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

74. În conformitate art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare la data depunerii recursului), art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

#### COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul depus de către Inga Ciobanu, reprezentată de avocatul Dorin Botnarenco, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc